

Havayolları acentelerinin belge düzeni

Belge türü	Özelge
Kanun	KATMA DEĞER VERGİSİ KANUNU
Özelge no	39044742-KDV.14-1121
Tarih	29.07.2013

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

İSTANBUL VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

Mükellef Hizmetleri Katma Değer Vergisi Grup Müdürlüğü

Sayı : 39044742-KDV.14-1121 29/07/2013

Konu : Havayolları acentelerinin belge düzeni

İlgide kayıtlı özelge talep formunuzda, firmanızın seyahat acenteliği faaliyetinde bulunduğu belirtilerek uçak bileti satışı karşılığında alınan komisyon tutarlarının belgelendirilmesi hususunda Başkanlığımızdan görüş talep edilmektedir.

VERGİ USUL KANUNU YÖNÜNDEN

213 sayılı Vergi Usul Kanununun 227 nci maddesinde, bu Kanuna göre tutulan ve üçüncü şahıslarla olan münasebet ve muamelelere ait olan kayıtların tevsikinin mecburi olduğu belirtilmiş, mezkur Kanunun 229 uncu maddesinde faturanın, satılan emtia veya yapılan iş karşılığında müşterinin borçlandığı meblağı göstermek üzere emtiayı satan veya işi yapan tüccar tarafından müşteriye verilen ticari bir vesika olduğu, 232 nci maddesinde ise, birinci ve ikinci sınıf tüccarlarla kazancı basit usulde tespit edilenler ve defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçilerin; sattıkları emtia veya yaptıkları işler için

fatura vermek ve satın aldıkları emtia ve hizmetler için de fatura istemek ve almak mecburiyetinde oldukları hükme bağlanmıştır.

Aynı Kanunun 233 üncü maddesinde de birinci ve ikinci sınıf tüccarlarla kazancı basit usulde tespit edilenler ve defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçilerin, fatura vermek mecburiyetinde olmadıkları mal satışları veya hizmet bedellerini perakende satış fişi, makineli kasaların kayıt ruloları veya giriş ve yolcu taşıma biletleri ile tevsik edecekleri belirtilmiştir.

Öte yandan; 334 sıra numaralı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinde, havayolu taşımacılığı yapanların gerek yurt dışı gerekse de yurt içi uçuşlarına ilişkin Uluslararası Hava Taşıyıcıları Birliği (IATA) kuralları çerçevesinde satış işlemlerine ait kayıtlarının dayanağı olarak elektronik ortamda veya elektronik ortam dışında tanzim edilen yolcu biletlerinin, Tebliğin devamında belirlenen esaslar dahilinde düzenlenmesi halinde Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre fatura yerine kullanılabileceği açıklanmıştır.

Anılan Kanunun, mükerrer 257 nci maddesinin 1 numaralı bendinde; "Mükellef ve meslek grupları itibariyle muhasebe usul ve esaslarını tespit etmeye, bu Kanun'a göre tutulmakta olan defter ve belgeler ile bunlara ilaveten tutulmasını veya düzenlenmesini uygun gördüğü defter ve belgelerin mahiyet, şekil ve ihtiva etmesi zorunlu bilgileri belirlemeye, bunlarda değişiklik yapmaya; ...", 3 numaralı bendinde ise "Tutulması ve düzenlenmesi zorunlu defter, kayıt ve belgelerin mikro film, mikrofiş veya elektronik bilgi ve kayıt araçlarıyla yapılması veya bu kayıt ortamlarında saklanması hususunda izin vermeye veya zorunluluk getirmeye,..." Maliye Bakanlığının yetkili olduğu hüküm altına alınmıştır.

Söz konusu Tebliğin, "1.1. Elektronik Ortamda Düzenlenecek Yolcu Biletleri" başlıklı bölümünde,

"Hava yolu taşımacılığı yapan IATA üyesi şirketler tarafından, aşağıdaki asgari bilgileri içeren ve fatura yerine geçen "Elektronik Yolcu Bileti" düzenlenebilecektir.

Bu biletlerde;

a)- Düzenleyenin adı-soyadı/unvanı, adresi, bağlı olduğu vergi dairesi, vergi kimlik numarası,

- Yolcunun adı-soyadı, varsa vergi dairesi ve vergi kimlik numarası, T.C. Kimlik numarası,

- Düzenlenme tarihi,

- Seri ve sıra numarası (seri no olarak bileti düzenleyen her müstakil şube veya acentenin harf veya rakamlardan oluşan kod numarası, sıra numarası olarak da havayolu şirketinin IATA nezdindeki kod numarası ile başlayan toplam 13 haneli bileti numarası)

- Yapılan hizmetin nevi ve tutarı

yer alacaktır.

b) Havayolu şirketleri yukarıdaki bilgileri içerir basılı kağıt kullanmak veya kaşe ya da damga tatbik etmek, acenteler de kaşe basmak ve imza atmak suretiyle bilet düzenleyeceklerdir.

c) Seri ve sıra numaralarının matbaa baskılı olması zorunlu olmayıp, bu numaralar bilgisayar kullanılarak biletin düzenlenmesi esnasında kaydedilebilecektir.

d) Biletler bir örnek düzenlenebilecek, bilet bilgileri elektronik ortamda saklanacaktır.",

"1.2. Elektronik Ortam Dışında Düzenlenecek Yolcu Biletleri" başlıklı bölümünde ise,

"IATA üyesi olup hava yolu taşımacılığı yapan mükellefler, elektronik ortamda bilet düzenleyebilecekleri gibi mevcut uygulamada düzenlenen, IATA kuralları çerçevesinde tanzim edilen yolcu biletlerini de kullanabileceklerdir.

Vergi Usul Kanununun 227 ve mükerrer 257 nci maddelerinin vermiş olduğu yetkilere istinaden bu biletlerin fatura yerine geçen belge olabilmesi için, biletlerde düzenleyenin adı- soyadı/unvanı, yolcunun adı-soyadı, düzenlenme tarihi, seri ve sıra numarası (seri no olarak bileti düzenleyen her müstakil şube veya acentenin harf veya rakamlardan oluşan kod numarası, sıra numarası olarak da havayolu şirketinin IATA nezdindeki kod numarası ile başlayan toplam 13 haneli bilet numarası), yapılan hizmetin nevi ve tutarının bulunması zorunludur. Söz konusu biletler en az iki örnek olarak düzenlenecek, ikinci örnekleri saklanacaktır."

denilmektedir.

Buna göre,

- Hava yolu taşımacılığı yapanlar, mezkûr Tebliğde belirlenen esaslar dahilinde gerek yurt dışı gerekse yurt içi uçuşlarına ilişkin olarak IATA kuralları çerçevesinde satış işlemlerine ait kayıtlarının dayanağı olarak elektronik ortamda veya elektronik ortam dışında yolcu bileti düzenlemeleri halinde bu biletler Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre fatura yerine geçen "Elektronik Yolcu Bileti" olarak kabul edilecek ve ayrıca fatura düzenlenmeyecektir.

- Havayolu şirketlerinin acenteleri aracılığıyla yaptıkları bilet satışlarında, bilet bedeline acentenin komisyon bedeli dahil ise acente bu bedel için havayolu şirketine fatura düzenleyecektir.

- Havayolu şirketlerinin acenteleri aracılığıyla yaptıkları bilet satışlarında, bilet bedeline acentenin komisyon bedeli dahil değil ise acente, müşteriden alacağı komisyon bedeli için müşterinin vergi mükellefi ya da fatura düzenleme limiti altında kalmakla beraber fatura isteyenlerden olması durumunda fatura, bunlar dışında kalanlar için ödeme kaydedici cihaz fişi düzenleyecektir.

- Bir kişi veya kuruma katma değer vergisi hariç 5.000 TL ve üzerindeki mal ve/veya hizmet satışlarının 396 sıra numaralı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinde yer alan açıklamalar doğrultusunda Bs

bildirim formuna dahil edilmesi gerekmektedir.

KURUMLAR VERGİSİ KANUNU YÖNÜNDEN

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 6 ncı maddesinin birinci fıkrasıyla kurumlar vergisinin, mükelleflerin bir hesap dönemi içinde elde ettikleri safi kurum kazancı üzerinden hesaplanacağı, maddenin ikinci fıkrasıyla da safi kurum kazancının tespitinde Gelir Vergisi Kanununun ticari kazanç hakkındaki hükümlerinin uygulanacağı hükme bağlanmıştır.

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun ticari kazancın tarifinin yapıldığı 37 nci maddesinde; her türlü ticari ve sınai faaliyetlerden doğan kazançların ticari kazanç olduğu hükme bağlanmış ve ticari kazançta vergiyi doğuran olay tahakkuk esasına bağlanmış olup,

Aynı Kanunun bilanço esasında ticari kazancın tespiti ile ilgili 38 inci maddesinde, "Bilanço esasına göre ticari kazanç tesebbüsteki öz sermayenin hesap dönemi sonunda ve başındaki değerleri arasındaki müsbet farktır. Bu dönem zarfında sahip veya sahiplerce;

1-İşletmeye ilave olunan değerler bu farktan indirilir.

2-İşletmeden çekilen değerler ise farka ilave olunur..." hükmüne yer verilmiştir.

Anılan Kanunun "indirilecek giderler" başlıklı 40 ıncı maddesinde ise, safi kazancın tespit edilmesinde indirilecek giderler sayılmış olup, 1 inci bendinde, ticari kazancın elde edilmesi ve idame ettirilmesi için yapılan genel giderlerin safi kazancın tespitinde indirilebileceği hüküm altına alınmıştır.

Bu hükümlere göre, firmanızın seyahat acenteciliği faaliyetinden dolayı uçak bileti satışına aracılık ettiği havayolu şirketlerinden elde ettiği komisyon bedellerinin kurum kazancına dahil edilerek vergilendirilmesi gerekmektedir.

KATMA DEĞER VERGİSİ KANUNU YÖNÜNDEN

3065 sayılı Katma Değer Vergisi (KDV) Kanununun 1/1 maddesinde, Türkiye'de ticari, sınai, zirai, faaliyet ve serbest meslek faaliyeti çerçevesinde yapılan teslim ve hizmetlerin KDV ye tabi olacağı hükme bağlanmıştır.

Aynı Kanunun 14/1 inci maddesinin verdiği yetkiye dayanılarak yayımlanan 28.12.1984 gün ve 84/8889 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile transit ve Türkiye ile yabancı ülkeler arasında deniz, hava, kara ve demiryolu ile yapılan yük ve yolcu taşıma işlerinin vergiden müstesna olduğu ifade edilmiştir.

Öte yandan, 33 Seri No.lu KDV Genel Tebliğinin;

A- Uluslararası Taşımacılığa Ait Bilet Satışı Komisyonları başlıklı bölümünde;

"...

Vergiden istisna edilen söz konusu taşıma işlerine ait bilet satışı yapan mükelleflerin, bu işlemlere ilişkin olarak hesapladıkları komisyonlarında taşımacılık işi içinde mütalaa edilmesi gerektiğinden, uluslararası taşımacılığa ait bilet satış komisyonları, katma değer vergisine tabi tutulmayacaktır.

Ancak, Kanunun 14. maddesinin 2. fıkrası hükmü uyarınca söz konusu istisna, ikametgahı, kanuni, ve iş merkezi Türkiye'de bulunmayan mükellefler, yani Gelir ve Kurumlar Vergisi Kanunlarına göre dar mükellefiyete tabi gerçek ve tüzel kişiler bakımından karşılıklı olmak şartıyla geçerlidir." denilmektedir.

Buna göre, firmanızın uluslararası taşımalara ait bilet satışı karşılığında aldığı komisyon bedelleri, taşımacılık istisnası kapsamında değerlendirilmesi gerektiğinden KDV ye tabi olmayacak, yurt içi bilet satışlarından alınan komisyon bedelleri ise Kanunun 1/1 inci maddesi gereğince KDV ye tabi olacaktır.

Diğer taraftan, yurtiçi bilet satışıyla ilgili komisyon gelirinden doğan KDV nin satışın yapıldığı dönem KDV beyannamesinde beyan edileceği tabiidir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026